

MỘT SỐ BIỆN PHÁP CHĂM SÓC, PHỤC HỒI CÂY TRỒNG SAU LŨ LỤT

Sau mùa lũ lụt, đất thường bị ngập nước sẽ dẫn đến tình trạng đất thiếu oxy cung cấp cho bộ rễ hô hấp. Khi đất thiếu oxy, hệ sinh vật yếm khí hoạt động mạnh càng làm cho sự thiếu oxy thêm trầm trọng và thải ra nhiều chất độc hại cho cây làm rễ dễ bị thối. Hậu quả là các loài nấm bệnh trong đất (chủ yếu là Fusarium và Phytophthora) rất dễ tấn công gây hại cho cây.

Hiện tượng nghẹt rễ cũng đồng thời làm cây bị “stress”, tổng hợp ethylene bên trong gây ngộ độc, làm lá bị vàng và rụng, nhất là sau khi nước rút. Khí khổng ở lá bị đóng lại, giảm khả năng hút nước, lá bị héo rũ. Do đó, bà con cần áp dụng các biện pháp khắc phục như sau:

***Nhóm cây hoa màu:**

- Đối với các loại cây trồng ngoài đồng ruộng, bà con cần tiến hành cải tạo hệ thống kênh mương, cống thoát nước và tiến hành tiêu nước. Nếu cây trồng bị ngập nhẹ, còn khả năng phục hồi cần tiến hành tiêu nước kết hợp tạo sự thông thoáng cho đất để cung cấp oxy cho rễ, cung cấp dinh dưỡng cho cây trồng nhanh chóng phục hồi và áp dụng các biện pháp tổng hợp để phòng ngừa sâu bệnh hại tấn công.

- Đối với các loại cây trồng trong chậu tiến hành khơi thông hệ thống thoát nước, nâng cao chậu nếu có thể. Tiến hành rửa sạch bùn, đất bám vào lá, cành và kết hợp cố định cây cho ổn định để hạn chế long gốc, hư hại bộ rễ.

- Phá váng mặt đất sau khi nước đã rút, tiến hành xới nhẹ lớp đất mặt giúp đất và gốc cây được thông thoáng, kết hợp cắt bỏ những bộ phận lá, cành đã bị hư hỏng do bị ngập trong nước lâu ngày.

- Bón phân và phòng trừ sâu bệnh hại: Sau ngập úng, nên bón các loại phân vô cơ, các loại phân qua lá giàu đạm, lân, vi lượng để cây nhanh chóng phục hồi, hạn chế tối đa việc bón các loại phân hữu cơ vào đất.

Tùy theo các giai đoạn phát triển của cây trồng để chúng ta lựa chọn loại phân bón cho phù hợp, kết hợp việc bổ sung dinh dưỡng cho cây trồng phục hồi, cần tiến hành áp dụng các biện pháp phòng trừ bệnh hại triệt để.

*** Nhóm cây ăn quả:**

- Sau khi nước rút cần xẻ rãnh phụ giữa các hàng cây để thoát nước thật nhanh nhằm hạ mực nước trong vườn. Dùng cào răng xới nhẹ mặt đất bằng để phá váng, giúp mặt đất được thông thoáng cho rễ dễ tiếp nhận oxy.

- Bón phân cân đối đặc biệt là kali, không nên bón nhiều đạm làm cây ra nhiều chồi non. Hạn chế bón phân hữu cơ, đặc biệt phân hữu cơ chưa hoai vì sẽ làm vi sinh vật hoạt động mạnh, tiêu hao nhiều oxy của cây trồng khi bị ngập úng. Nên bón phân có chứa nhiều lân và kali như bón phân DAP và Clorua Kali để giúp bộ rễ phát triển nhanh, cây mau phục hồi.

- Việc phun phân bón lá giai đoạn này là rất quan trọng. Bà con có thể phun các loại phân qua lá có chứa nhiều lân, các dạng phân K-humat, humic,... nhằm giúp cây mau ra rễ mới và phục hồi nhanh, kết hợp với việc phun các loại thuốc đặc trị các loại bệnh như bệnh loét, bệnh vàng lá, bệnh thối rễ gây hại ở vùng đất và rễ. Tuyệt đối không nên sử dụng các chế phẩm kích thích ra hoa, ra đọt, trong giai đoạn này.

- Tiến hành tỉa bỏ lá non, cành khô chết, tỉa bớt những cành quá xum xuê. Nếu cây đang ra hoa, ra quả hay cành chồi non thì nên tỉa hoặc cắt bỏ hết chồi non và đọt hoa, quả này. Đồng thời, cắt tỉa các cành vô hiệu, chồi vượt để hạn chế tiêu hao chất dinh dưỡng, tránh lay động gốc ảnh hưởng đến rễ sau khi bị ngập.

- Quét vôi vùng thân gốc từ mặt đất lên 0,5- 2m (tùy loại và chiều cao từng cây). Nên sử dụng nấm đối kháng Trichoderma hay các loại thuốc đặc trị nấm, để tưới vùng gốc rễ, ngăn chặn bệnh hại rễ.

Giai đoạn này, cần chú ý quản lý cỏ dại hợp lý, không nên diệt sạch cỏ mà chỉ cắt thấp khi cỏ vườn phát triển quá cao.

*** Nhóm cây công nghiệp dài ngày**

- Đối với những vườn nước đang ngập úng cần tiến hành đào rãnh ngay, khơi thông dòng chảy, bơm hút nước, rút nước nhanh ra khỏi vườn, hồ cây.

- Đối với những vườn đã rút nước cần tập trung xới nhẹ, phá vầng lớp đất mặt (vùng tán cây) giúp đất thông thoáng, khắc phục tổn thương và tái sinh rễ mới; riêng cây hồ tiêu chỉ tiến hành phá vầng khi đất tương đối khô để tránh lây lan bệnh chết nhanh và chết chậm, tiến hành rong tỉa cây che bóng, tránh việc để cây che bóng quá rậm rạp trong mùa mưa.

- Đối với những vườn cây đang đậu quả non hoặc quả trong giai đoạn phát triển: Phun phân bón lá có chứa Fe, Bo, Ca, Cu, B, Zn, ..để tránh hiện tượng nứt, rụng quả.

- Theo dõi thường xuyên vườn cây, đặc biệt là cây bị long gốc để kịp thời phát hiện bệnh ở vùng rễ cây do nấm gây ra và có biện pháp phòng trừ kịp thời.

- Cây bị long gốc cần dặm nén chặt, vun gốc, đối với cây cà phê nên dùng cọc gỗ, tre để buộc, dựng những cây bị nghiêng, xiêu vẹo lên, sau đó có thể phun thuốc trừ nấm hoặc các chế phẩm sinh học đối kháng nấm hại.

- Khi bộ rễ cây đã phục hồi, mới tiến hành bón phân hữu cơ kết hợp với phân khoáng, phun phân bón lá (hạn chế sử dụng phân bón hóa học) để tăng khả năng phục hồi của cây.

Ngoài ra, bà con cần hạn chế đi lại trong vườn cây, vì đi lại nhiều sẽ làm cho đất bị dẫm chặt, ảnh hưởng đến bộ rễ cây và khả năng phục hồi của cây./.

Chúc bà con thực hiện thành công!

Nguyễn Thanh Tùng - Trung tâm KNQT

